

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/297/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0018207277
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Greguš
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:0018207277.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miloša Greguša a členov senátu JUDr. Agnesy Hricovej a JUDr. Denisy Novotnej Mlinárscikovej vo veci starostlivosti súdu o maloletého A. B. nar. XX.X.XXXX zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce dieťaťa rodičov: matky A. B. nar. X.X.XXXX bývajúcej vo C. D. E. XXX zastúpenej JUDr. Jánom Kizivatom advokátom so sídlom advokátskej kancelárie v Michalovciach na ulici Sama Chalupku č. 6912/16C a otca F. A. nar. XX.X.XXXX prihláseného k trvalému pobytu v B. na Námestí osloboditeľov č. 30 v konaní o zvýšenie výživného o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Michalovce č.k. 23P/161/2018–177 zo dňa 30.6.2022 takto

rozhodol:

I. P o t v d z u j e rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o zvýšení výživného, vo výroku III. o zmene predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom a vo výroku IV. o trovách konania.

II. M e n í rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. o dlžnom výživnom tak, že dlžné výživné pre maloletého A. B. nar. XX.X.XXXX za obdobie od 14.8.2018 do 30.6.2022 v sume 11.549,20 Eur je otec F. A. nar. XX.X.XXXX povinný zaplatiť matke do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom výrokom I. zvýšil výživné od otca pre mal. Sebastiana zo sumy 27,13 Eur na sumu 250 Eur mesačne, ktoré ho zaviazal platiť matke vždy do 15. dňa v mesiaci vopred od 14.8.2018 do budúca. Výrokom II. dlžné výživné za obdobie od 14.8.2018 do 30.6.2022 v celkovej sume 10.385,76 Eur povolil otcovi splácať spolu s bežným výživným matke v mesačných splátkach 300 Eur s tým, že nezaplatením čo i len jednej splátky sa stáva splatné celé dlžné výživné. výrokom III. rozhodol, že daným rozsudkom mení rozsudok Okresného súdu Michalovce č. k. 12C/96/2014-49 zo dňa 26.4.2016 v časti vyživovacej povinnosti otca k maloletému dieťaťu. Výrokom IV. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým že vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že výdavky maloletého uvádzané matkou sú opodstatnené a suma 27,13 Eur nepokrýva tú časť nákladov maloletého, ktoré má platiť otec z titulu svojej vyživovacej povinnosti. Pri príjme otca použil princíp potenciality v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine a ako jeho potenciálny príjem bral do úvahy príjem vyrátaný ako priemer medzi čistou minimálnou mzdou a čistou priemernou mesačnou mzdou, vypočítal ho na sumu 681 Eur. Po porovnaní nákladov maloletého a potenciálneho príjmu otca a jeho predpokladaných opodstatnených životných nákladov, dospel k záveru, že je v možnostiach otca prispievať na výživu maloletého sumou 250 Eur mesačne, zohľadniac aj tú skutočnosť, že otec má vyživovaciu povinnosť len k mal. A. Výživné zvýšil od začatia konania, t. j. od 14.8.2018. Dlžné výživné za obdobie od 14.8.2018 do 30.6.2022 v celkovej sume 10.385,76 Eur povolil otcovi splácať spolu s bežným výživným matke v mesačných splátkach 300 Eur pod hrozbou straty výhody splátok. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka z dôvodu, že podľa jej názoru rozhodnutie súdu prvej inštancie nezodpovedá zákonu a súd rozhodol predčasne, ak nepreveril status otca na Ukrajine, pretože má vedomosť, že otec je maliarom obrazov, čo je aj jeho rozhodujúci zdroj príjmov. Ako umelec mal viacero výstav a to aj na území Slovenskej republiky a obrazy predáva aj prostredníctvom internetu. Má za to, že ak nie je registrovaný ako umelec, alebo SZČO na Slovensku a ani v Maďarsku predpokladá, že je takto zaregistrovaný na Ukrajine. Práve takéto zistenie je podľa jej názoru rozhodujúce pre postup súdu v ďalšom konaní. Namieta aj nedostačujúce odôvodnenie rozsudku, ak súd stanovil za celé obdobie zvýšenia výživného rovnakú sumu, t.j. 250 Eur mesačne bez toho, aby posudzoval v tomto období rast nákladov na výživu maloletého ako aj rastúcu infláciu a všeobecne sa zvyšujúcu úroveň cien základných životných potrieb. Zdôraznila, že ona nežiadala zvýšiť výživné na 250 Eur, ale na sumu 750 Eur mesačne. Navrhla, aby odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že maloleté dieťa je vzhľadom na svoj vek v plnej miere odkázané na svojich rodičov, ktorí zo zákona majú povinnosť zabezpečovať nielen primárne potreby, ale aj ďalšie vývinové, záujmové, socializačné a kultúrne potreby súvisiace s jeho vzdelaním. Má za to, že zvýšená suma výživného pre mal. Sebastiána zo sumy 27,13 Eur na sumu 250 Eur mesačne je postačujúca pre zabezpečenie všetkých aktuálnych potrieb pre priaznivý vývin maloletého, avšak prihliadajúc na aktuálnu životnú situáciu súvisiacu so zvyšovaním nákladov a priaznivý vývin maloletého je nepostačujúca. Konštatoval, že určené výživné súdom prvej inštancie je v záujme maloletého dieťaťa a je v súlade s jeho priaznivým vývinom, avšak rozhodnutie v predmetnej veci ponecháva na zváženie súdu.

5. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (CMP).

6. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (CSP), ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

8. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutie o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

9. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Podľa ods. 4 citovaného ustanovenia, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Podľa ods. 5 citovaného ustanovenia výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

10. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

11. Podľa § 232 ods. 2 CSP, ak súd uložil v rozsudku povinnosť plniť, rozsudok je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, ak nie je ustanovené inak.

12. Podľa § 232 ods. 3 CSP, lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

13. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

14. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

15. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu vyplývajúcom z § 65 a § 66 CMP v spojení s § 219 ods. 3 CSP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a dospel k záveru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine v súlade s § 191 CSP vyhodnotil dôkazy, prihliadol na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci, preto je odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie o návrhu matky na zvýšenie výživného presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje. Konajúci súd sa dôsledne vysporiadal s námietkami matky uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jej argumentáciu už v priebehu konania na súde prvej inštancie a matka ani v priebehu odvolacieho konania neuviedla žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie o výživnom pre maloletého syna. Civilný mimosporový poriadok identifikuje rozsah zisťovania skutkového základu rozhodnutia tak, že súd je povinný zistiť skutočný stav veci. Je treba zdôrazniť, že uvedené smerovanie nie je možné dosiahnuť bez súčinnosti účastníkov konania, ako aj subjektov v konaní zúčastnených, preto zákon aj v týchto veciach trvá na naplnení základných procesných povinností, a to povinnosti tvrdenia právne relevantných skutočností a dôkaznej povinnosti. Odvolací súd je toho presvedčenia, že v priebehu konania na súde prvej inštancie boli nepochybne preukázané všetky okolnosti podstatné pre rozhodnutie o zvýšení výživného, v dôsledku čoho ani odvolací súd nemá pochybnosti o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie a zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov a teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Odvolací súd tiež poznamenáva, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. V tomto prejednávanom prípade súd prvej inštancie dôsledne vykonal dokazovanie, zistil skutočný stav, ktorý následne správne právne posúdil, pričom jeho skutkové a právne závery zjavne nie sú svojvoľné a neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

16. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd poznamenáva, že pri rozhodovaní o výživnom sa použijú zásady citované v ustanovení § 62 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine, z ktorých vyplýva, že kritériami určovania rozsahu výživného sú pri odôvodnených potrebách dieťaťa aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov. Pri určovaní konkrétneho rozsahu výživného je preto potrebné vychádzať predovšetkým z toho, aká peňažná suma mesačne je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb dieťaťa, pričom medzi tieto potreby patria výživa vo vlastnom zmysle slova, hmotné potreby ako sú šatstvo, bielizeň, náklady na bývanie, ako aj potreby súvisiace s rozširovaním a prehľbovaním vzdelania dieťaťa, rozvojom jeho záujmov na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby, t.j. všetky nevyhnutné potreby, ktoré vyžaduje život kultúrneho človeka v súčasnosti. Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa, jeho zdravotného stavu, pričom ak to možnosti a schopnosti rodičov dovoľujú má výživné zabezpečovať primeraný podiel na výhodách, ktoré dovoľujú možnosti rodičov. Odôvodnené potreby detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky sú spravidla rovnaké, pokiaľ nie sú v určitom konkrétnom prípade zvýšené v dôsledku zhoršeného zdravotného stavu finančne náročnej záujmovej alebo športovej činnosti, prípadne ak rozumové schopnosti dieťaťa odôvodňujú nadštandardné vzdelanie dieťaťa, pričom ide o všeobecne známu skutočnosť, ktorú nie je potrebné osobitne dokazovať. Dokazovať je potrebné len nadštandardné výdavky, resp. potreby dieťaťa, ktoré vybočujú z rámca potrieb iných detí v rovnakom veku. Pri určovaní rozsahu vyživovacej povinnosti je súd povinný prihliadať aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Na strane povinných rodičov dieťaťa súd zisťuje ich reálne príjmy, celkové majetkové pomery, nevyhnutné životné náklady a prihliada aj na ich ďalšie zákonné

vyživovacie povinnosti. Ustanovenie § 62 ods. 2 Zákona o rodine stanovuje, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov, preto ak je životná úroveň rodičov vysoká, je v záujme dieťaťa, aby sa na tejto úrovni podieľalo a malo z nich úžitok aj v budúcnosti. Výška výživného preto môže byť v takomto prípade určená tak, aby zodpovedala aj zvýšeným potrebám dieťaťa. Je však potrebné mať na pamäti, že miera týchto potrieb je ovplyvňovaná schopnosťami a možnosťami povinného rodiča a jeho životným štandardom. V prípade, ak sú schopnosti a možnosti rodiča obmedzené, je potrebné mať za to, že odôvodnenými potrebami sú len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých nevyhnutných potrieb nutných pre život kultúrneho človeka. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie dôsledne vyhodnotil odôvodnené potreby mal. Sebastiána a zistil okolnosti rozhodujúce pre posúdenie schopností, možností a majetkových pomerov otca aj matky.

17. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dôsledne porovnal pomery účastníkov v čase predchádzajúcej úpravy výživného so súčasnými pomermi a stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že preukázateľné výdavky na strane maloletého dieťaťa sa oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu zvýšili. K zmene pomerov došlo z dôvodu samotného veku mal. A., pričom výživné bolo naposledy upravené v roku 2016 v čase, keď mal maloletý 4 roky a chodil do materskej školy, v čase rozhodovania súdu prvej inštancie bol žiakom 4. ročníka ZŠ (končil prvý stupeň ZŠ v rodnej obci), od nasledujúceho školského roka mal nastúpiť na druhý stupeň ZŠ, ktorý má navštevovať v Sobranciach, čím sa zvýšia náklady na cestovanie. Matkou prezentované výdavky v súvislosti so zabezpečením výživy maloletého nevybočujú z rámca potrieb iných detí na rovnakom stupni školského vzdelávania, preto o ich výške nemal pochybnosti ani odvolací súd. Matke sa od predchádzajúcej úpravy taktiež zmenili pomery, v tom čase bola zamestnaná na trvalý pracovný pomer, od 1.11.2019 vykonáva podnikateľskú činnosť. Otec je umelec – maliar, výtvarník. Zmena pomerov u otca zistená nebola, keďže sa jeho pobyt nepodarilo zistiť úradnou cestou na Slovensku, na Ukrajine, ani v Maďarsku. Bližšie nič o ňom nevedela uviesť ani matka. Jej tvrdenie, že otec mal roku 2018 výstavu 70 obrazov v Košiciach, pričom by mal mať ďalšie obrazy po celom svete, či to, že obrazy predáva cez internet, reálne nehovorí nič o jeho zárobkových a majetkových pomeroch. Nedá sa zistiť, či otec nejaký obraz predal, kedy a za akú cenu. Preto súd prvej inštancie správne postupoval, keď použil princíp potenciality príjmu, keď na iný postup k zisteniu schopností, možností a majetkových pomerov otca nemal materiálny podklad. Zo zisteného priemerného potenciálneho čistého príjmu otca 681 Eur určené mesačné výživné v 250 Eur zodpovedá nevyhnutným mesačným nákladom mal. Sebastiána prezentovaných matkou, pričom je zrejmé, že táto si svoju vyživovaciu povinnosť k maloletému plní nie len osobnou starostlivosťou, ale reálne mu platí všetky jeho potreby, keďže otec sa o syna nezaujíma a ani neplatí výživné.

18. Odvolací súd podobne ako súd prvej inštancie nevzhliadol vo vývoji odôvodnených potrieb maloletého takú výraznú zmenu, ktorá by opodstatňovala diferencovanie rozsahu výživného v zmysle odvolacieho návrhu matky, pričom z obsahu spisu vyplýva, že ani matka nenavrhovala určenie diferencovaného zvýšenia výživného z dôvodu rastu nákladov na výživu maloletého ako aj rastúcu infláciu a všeobecne sa zvyšujúcu úroveň cien základných životných potrieb. Naviac, matka ani neargumentovala a ani nepreukázala počas konania diferencovaný rast nákladov mal. A..

19. Vzhľadom k tomu, že súd prvej inštancie rozhodol správne o zvýšení výživného a teda aj o zmene predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom, odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch o zvýšení výživného pre mal. A., vo výroku o zmene predchádzajúceho rozhodnutia ako aj vo výroku o trovách konania potvrdil ako vecne správny a na zdôraznenie ich správnosti doplnil vyššie uvedené dôvody v súlade s § 387 ods. 2 CSP.

20. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

21. Odvolací súd preskúmal aj rozhodnutie o dlžnom výživnom, pričom konštatuje, že súd prvej inštancie ho vypočítal matematicky nepresne. Pri jeho výpočte je potrebné vychádzať z predchádzajúcej úpravy výživného, novej úpravy a sumy, ktorú otec na výživu mal. A. uhradil. Otec bol rozsudkom Okresného súdu Michalovce č. k. 12C/96/2014-49 zo dňa 26.4.2016 zaviazaný platiť výživné v sume 27,13 Eur mesačne. Z písomného vyjadrenia matky zo dňa 5.5.2021 vyplýva, že otec od 6/2018 do 11/2018 jej platil každý mesiac výživné pre syna v sume 28 Eur. Od 12/2018 už k žiadnej úhrade nedošlo. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zvýšil výživné od 14.8.2018 do budúca. Za mesiac 8/2018 je dlžné výživné v sume 133,20 Eur (250 Eur – 28 Eur = 222 Eur : 30 dní = 7,4 Eur x 18 dní). Otec platil

výživné do 11/2018 v sume 28 Eur. Dlžné výživné za obdobie 9 - 11/2018 bolo 3 x 222 Eur + 250 Eur za 12/2018. Za obdobie 9/2018 – 12/2018, t.j. 4 mesiace potom bolo dlžné výživné v sume 916 Eur. Za roky 2019 až 2021 bolo dlžné výživné v sume 9.000 Eur (250 Eur x 12 mesiacov x 3 roky). Za obdobie 1 – 6/2022 bolo dlžné výživné v sume 1.500 Eur (250 Eur x 6 mesiacov). Celkové dlžné výživné za obdobie od 14.8.2018 do 30.6.2022 odvolací súd vypočítal na sumu 11.549,20 Eur, ktorú zaviazal otca zaplatiť matke podľa § 232 ods. 3 CSP v zákonom stanovenej lehote 3 dni, keďže v konaní nebol uvedený ani preukázaný žiaden dôvod na poskytnutie dlhšej lehoty na zaplatenie.

22. Z týchto dôvodov odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o dlžnom výživnom a spôsobe jeho splatnosti tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

23. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).